

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	1180 Східноєвропейські історичні студії
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1180
Назва ОП	Східноєвропейські історичні студії
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Смирнов Андрій Іванович, Пиріг Маріанна Ігорівна, Герасименко Вікторія Вікторівна, Миколенко Дмитро Валерійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	22.03.2023 р. – 24.03.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/032/2022-2023/1180-Program-of-expert-visits.pdf
Програма візиту експертної групи	chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/032/2022-2023/1180-east-european-historical-studies.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження про освітню програму (ОП) «Східноєвропейські історичні студії» першого рівня вищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка є позитивним. Програма відповідає необхідним критеріям якості. Керівництво Університету, а також стейкхолдери зацікавлені в її подальшій реалізації і розвитку. Задля цього у ЗВО створено необхідні умови. Університет давно розвиває науковий напрям східноєвропейські студії. У ЗВО сформувалася наукова школа. На освітній програмі викладають досвідчені, фахові й знані в Україні й за її межами науковці, наявною є необхідна матеріально-технічна база. Гарант ОП доц. Ірина Малацай продемонструвала власну обізнаність в особливостях реалізації ОП. Вона користується авторитетом серед керівництва, колег, студентів і стейкхолдерів, піклується про якість освіти, цікавиться їх думкою щодо ОП, докладає чимало зусиль для забезпечення якості реалізації ОП. Знайомство зі студентами ОП засвідчило їхню зацікавленість у навчанні. Члени ЕГ надали низку рекомендацій щодо ОП. Проте вони не є підставою для відмови в акредитації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильними сторонами ОП є регулярне анкетування студентів щодо їхнього навчання на ОП. Практики включення досвіду українських і зарубіжних ЗВО при реалізації ОП. Наявність прикладів успішного працевлаштування випускників і широкі можливості для вивчення ними іноземних мов. У ЗВО напрацьовані механізми визнання результатів навчання здобутих в інших ЗВО, зокрема шляхом академічної мобільності. Інформація на офіційних сторінках та соціальних мережах, каналах Відділу міжнародної зв'язків та Відділу академічної мобільності паралельно поширюється, якісно пояснює всі необхідні процедури та документи. До сильних сторін ОП можна віднести якісне оприлюднення необхідних складників навчально-методичного забезпечення на офіційній сторінці кафедри, відповідність навчальних дисциплін науковим зацікавленням НПП та дотичність до наукових інтересів здобувачів вищої освіти. Позитивною практикою є наявні умови для публікаційної активності та апробації результатів дослідження для здобувачів у відомих наукових виданнях та часописах, на конференціях, круглих столах тощо. Важливим є те, що здобувачі долучаються не тільки учасниками, а й організаторами та модераторами наукових заходів. Іспити, передбачені ОПП, приймають два викладача. Сильною стороною ОПП за цим критерієм є висока професійна та академічна кваліфікація науково-педагогічних працівників, чітка відповідність викладачів тим ОК, які вони забезпечують. ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності та сприяє професійному розвитку викладачів, зокрема шляхом морального та матеріального заохочення. Освітнє середовище та матеріальні ресурси цілком задовольняють потреби та інтереси здобувачів освіти. У закладі створено широкую мережу відділів, які надають здобувачам, викладачам та працівникам консультаційну, організаційну та інформаційну підтримку. Саме рівень комунікації адміністрації та викладачів із студентами, на якому наголошували здобувачі та випускники є сильною стороною освітнього середовища на ОП. Сильною стороною ОП є широка залученість усіх стейкхолдерів до вдосконалення програми. ЕГ вдалося підтвердити багато випадків врахування пропозицій здобувачів, випускників та працевлаштувальців і внесення відповідних змін в ОП. Адміністрація структурного підрозділу та гарант програми відповідально ставляться до покладених на них обов'язків щодо вдосконалення до розвитку ОП та забезпечення належного рівня якості освіти на програмі. Права та обов'язки учасників освітнього процесу є чіткими, доступними та зрозумілими; ОП, цілі та програмні результати навчання розміщені у вільному доступі на офіційному веб-сайті ЗВО.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Обговорення ОП зі стейкхолдерами, які представляють академічне середовище як зазначалося вище, відбувалося лише на наукових конференціях і неформальних бесідах. ЕГ рекомендує запровадити спеціальний семінар, яких дозволив би більш ефективний обмін ідеями і практиками щодо реалізації ОП у межах спеціальності «Історія і археологія». Вибіркова частини забезпечена двома блоками дисциплін, один із них і обирають студенти, що навчаються на ОП. ЕГ рекомендує замінити цю систему вільним вибором необхідної кількості дисциплін, що сприятиме формуванню індивідуальної траєкторії студента. У зв'язку з нещодавньою появою Положення про визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті, здобувачі не ознайомлені з процедурою та більш конкретними діями, які мають бути зі сторони здобувача. ЕГ рекомендує провести консультацію/захід для здобувачів ОП задля ознайомлення з процедурою визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті до завершення 2022-2023 н. р. Поряд з апробованими часом і досвідом традиційними формами та методами навчання, ЕГ пропонує приділити увагу новітнім та інноваційним методам для посилення зацікавленості з боку здобувачів, і відповідні зміни внести в наступні редакції робочих програм навчальних дисциплін. Здобувачі програми не ознайомлені з можливостями користуватися доступом до наукометричних баз таких як Scopus та Web of Science та інших ресурсів. ЕГ рекомендує посилити на ОП інформування здобувачів щодо таких можливостей, наявності інституційного репозитарію (eKNUTSHIR). ЕГ визначила як недолік даної ОП відсутність спеціалізованої платформи для дистанційного навчання. ЕГ рекомендує розглянути можливість використання системи Moodle для забезпечення потреб даної ОП. ЕГ відмітила під час зустрічей та за результатами опрацювання відомостей СО та додаткових матеріалів, що залучення працевлаштувальців до перегляду ОП відбувається на рівні особистих професійних контактів та під час проходження здобувачами практики. Не виявлено ширших обговорень змін, пропозицій із

залученням одночасно багатьох представників роботодавців. Рекомендовано розробити систему відслідковування їхнього кар'єрного шляху та проведення регулярних опитувань щодо їхньої думки про шляхи вдосконалення ОП. ЕГ рекомендує обов'язково проводити щосеместрові анонімні опитування щодо якості окремих ОК програми та фахових компетентностей викладачів ОП, оскільки опитування, яке було проведене у січні 2023 р. демонструє, що 25% респондентів відповіли, що вони не задоволені освітньо-організаційним рівнем викладання предметів на ОП. ЕГ рекомендує при проведенні локальних опитувань також включати в опитування питання, які передбачають можливість надати розгорнуту відповідь здобувачами. Фактів, що підтверджують оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО проєкту ОПП з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін, не встановлено. Рекомендовано попереднього (не пізніше ніж за місяць) розміщувати проєкт змін до ОП на офіційному веб-сайті ЗВО.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОП полягає у підготовці фахівців зі знаннями історичних особливостей розвитку країн Центральної та Східної Європи, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у сфері історії та археології, пов'язані з даним регіоном, а також використанні набутих знань та вмінь для збору та інтерпретації даних з історії країн Центральної та Східної Європи. Здобувачі ОП мають аргументовано представляти отримані результати фаховій і нефаховій спільноті, продовжувати навчання за фахом або в суміжній галузі, опанувати необхідними для майбутньої професійної діяльності теоретичними знаннями та практичними навичками у спеціальності історія та археологія. Зазначене вище цілком відповідає місії, стратегії та перспективним напрямкам розвитку Університету, які представлені в установчих документах ЗВО – «Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018–2025 року» (<http://surl.li/eq1bd>) та «Стратегічному плані розвитку історичного факультету на 2018–2025 рр.» (<http://surl.li/fvqca>). Так, місія полягає у підготовці висококваліфікованих кадрів для наукових, освітніх українських і міжнародних установ, які потребують фахівців-істориків, сприяння європейській та євроатлантичній інтеграції України, виробленні рекомендацій органам державної влади для прийняття ефективних управлінських рішень у процесі реагування на економічні, екологічні, політичні, соціальні та військові виклики, повоєнне відновлення України, підготовці висококваліфікованих фахівців, які б в умовах зростаючої конкуренції та у зв'язку з інтеграцією до ЄС, були першочергово затребуваними на ринку наукових досліджень та послуг. ОП зорієнтована на забезпечення здобувачами опанування знань з історії Центрально-Східної Європи на базі КНУ імені Тараса Шевченка, підготовку фахівців, які здатні професійно орієнтуватися в суспільно-політичних процесах в Європі. Мета розвитку КНУ імені Тараса Шевченка (поєднання освітньої та наукової діяльності) й стратегічний план розвитку ЗВО та історичного факультету (забезпечення різнобічного розвитку, формування широкого світогляду здобувачів освіти відповідно до сучасних тенденцій розвитку інформаційного суспільства та утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей) також відповідають основній цілі ОП. Структура ОП «Східноєвропейські історичні студії» передбачає вибір з двох блоків – «Держава і суспільство в країнах Центральної та Східної Європи» та «Націотворення та міжетнічні процеси в країнах Центральної та Східної Європи», а також проходження археологічної, архівної, музейної, країнознавчої практик. Останні дві практики є обов'язковими.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час онлайн фокус-груп (Зустріч 4, 5 та 9) було підтверджено участь здобувачів освіти і зовнішніх стейкхолдерів у перегляді ОП «Східноєвропейські історичні студії». Збір інформації про навчання на ОП здійснюється через онлайн форму для анкетування на сторінці кафедри (<http://surl.li/fwlbd>). ЕГ було надано зведені результати опитування здобувачів щодо якості освітнього процесу на програмі (Запити / відповіді 2). Здобувачі освіти пропонували зосередити увагу на вивченні субрегіонів Центральної, Південно-Східної та Східної Європи, приділити більше уваги забезпеченню навичок ефективної комунікації завдяки вивченню іноземних мов, ефективніше сприяти працевлаштуванню та подальшій фаховій роботі. Представники роботодавців, працівники інституцій висловили побажання вдосконалення фахових компетентностей шляхом розширення переліку мов, що можна обирати. Спеціальних заходів щодо обговорення ОП з представниками академічної спільноти не проводилося. Проте, як засвідчить інформація з ВСО і онлайн зустрічей зі стейкхолдерами відбувалися неофіційні обговорення шляхів удосконалення ОП під час наукових конференцій. Відбувалися також неформальні консультації з представниками

організацій, потенційними роботодавцями для з'ясування нагальних запитів. Серед інших стейкхолдерів є органи вищої виконавчої влади, що формують гуманітарну політику держави, центральні державні архіви України, науково-дослідні інститути історичного напрямку.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОП націлена на працевлаштування в різних сферах – туристична галузь, торгівля, реалізації спільних культурних, мистецьких та освітніх проєктів. Під час формулювання цілей ОП враховано галузевий та регіональний контекст, а саме: здатність надавати кваліфікаційні консультації з проблемних питань історії Центральної та Східної Європи; здатність використовувати у подальшій фаховій роботі отримані знання іноземної мови (польська, чеська, хорватська, сербська); встановлювати ефективну комунікацію з представниками різноманітних субкультур Центральної та Східної Європи; дотримуватися концепції міжнародного та міжкультурного діалогу в центральній-східноєвропейському регіоні. ОП сприяє розвитку у здобувачів м'яких навичок. Це підтверджує інформація, отримана під час онлайн-зустрічі ЕГ зі здобувачами освіти, котрі засвідчили високий рівень набутих ними soft skills. На онлайн зустрічах із гарантом (Організаційна зустріч 1), а також з ВСО ЕГ з'ясувала, що при створенні ОП було використано досвід аналогічних програм ЗВО України та інших країн, а враховано досвід підготовки бакалаврів-істориків Львівського національного університету імені Івана Франка, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Харківського національного університету імені Василя Каразіна. Викладачі ОП проходили стажування в іноземних установах: О. В. Ляпіна у Пан'європейському університеті м. Братислава (Словаччина), А. О. Руккас в Університеті Миколая Коперника (Польща); Антонюк у Карловому університеті (Чехія); І. В. Малацай 2020 р. в Університеті Суспільних наук у м. Лодзь (Польща), Католицькому університеті в Ружомберку (Словаччина); А. Г. Папакін в Університеті Суспільних наук у м. Лодзь (Польща), Католицькому університеті в Ружомберку (Словаччина). Це дозволило скорегувати зміст ОП, методи і підходи викладання до викладання. Свідченням участі викладачів у зазначених стажуваннях стали надані ЕГ (запити / відповіді 3) звіти і сертифікати.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ЕГ перевірила відповідність ПРН вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» для першого (бакалаврського рівня), затвердженого та введеного в дію наказом МОН України №575 від 29.04.2020 р. і прийшла до висновку, що визначені ОП ПРН відповідають ПРН затвердженого Стандарту вищої освіти та повністю забезпечуються всіма освітніми компонентами ОП. Результати навчання досягаються шляхом опанування теоретичних знань, практичних навичок, що забезпечують одержання визначених загальних та фахових компетентностей. 22 ПРН забезпечуються 44 обов'язковими ОК. На запит роботодавців здобувачі освіти спроможні генерувати нові ідеї, бути комунікабельними, здатними до саморозвитку і критично мислити, що відображено у цілях та програмних результатах навчання. При цьому такі ОК забезпечують унікальність ОП. Серед них «Етногенез народів Східної Європи», «Тероризм, геноцид і масові репресії в країнах Південно-Східної і Центральної Європи», «Новітня історія країн Південно-Східної і Центральної Європи», «Радянський фактор в історії Центрально-Східної Європи», «Вступ до вивчення східноєвропейських історичних студій», «Культурні процеси в країнах Центральної і Східної Європи в нову та новітню добу», «Соціально-політична історія країн Східної Європи у XX столітті», «Сучасна історія пострадянських країн Європи», «Етногенез народів Східної Європи», «Давня історія народів Південно-Східної і Центральної Європи», «Давня історія народів Східної Європи», «Сучасна історія країн Південно-Східної і Центральної Європи», «Давня історія народів Східної Європи», «Культурні процеси в країнах Центральної і Східної Європи в нову та новітню добу», «Середньовічна історія народів Східної Європи», «Нова історія народів Східної Європи», «Соціально-політична історія країн Східної Європи у XX столітті», «Радянський фактор в історії Центрально-Східної Європи», «Актуальні питання історії Росії у світовій історіографії», «Тероризм, геноцид і масові репресії в країнах Південно-Східної і Центральної Європи».

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами ОП є те, що місія і стратегія КНУ імені Тараса Шевченка відповідають меті ОП і є важливою складовою стратегії розвитку Університету. ЗВО має умови, необхідні для зростання сучасного фахівця-історика. Необхідно відзначити регулярне анкетування студентів щодо їхнього навчання на ОП. Наявними є практики включення досвіду українських і зарубіжних ЗВО при реалізації ОП. Позитивом є також наявність прикладів успішного працевлаштування випускників і широкі можливості для вивчення ними іноземних мов.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Обговорення ОП зі стейкхолдерами, які представляють академічне середовище як зазначалося вище, відбувалося лише на наукових конференціях, не присвячених освітнім програмам і викладанню, і під час неформальних бесід, що не дозволяє чітку фіксацію та ґрунтовне обговорення рекомендацій, зауважень і пропозицій щодо реалізації ОП. ЕГ рекомендує запровадити спеціальний семінар, яких дозволив би більш ефективний обмін ідеями і практиками щодо реалізації ОП у межах спеціальності «Історія і археологія».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП має чітко сформульовані мету і місію, які визначаються з урахуванням позицій і потреб стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту та досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Освітня діяльність за ОП відповідає Критерію 1. Разом із тим ЕГ рекомендує запровадити регулярний семінар для стейкхолдерів, яких дозволив би більш ефективний обмін ідеями і практиками щодо реалізації ОП у межах спеціальності «Історія і археологія».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261. Її загальний обсяг ОП становить 240 кредитів, що відповідає Стандарту вищої освіти і національній рамці кваліфікації. Обсяг вибіркових дисциплін становить 60 кредитів - 25 % від загального обсягу ОП. Структура ОП відповідає чинному законодавству та дозволяє забезпечити реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір освітніх компонентів.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

З моменту започаткування ОП у березні 2019 року вона двічі – у жовтні і у серпні 2020 року, зазнала змін у зв'язку з запровадженням відповідного стандарту вищої освіти. Зміст ОП має чітку структуру, освітні компоненти складають послідовну взаємопов'язану систему. Можливості досягнення ПР, пов'язані із формуванням громадськості, культурної, комунікативних та професійно-наукової компетентностей, не викликають сумнівів у ЕГ. Для реалізації мовної компетентності здобувачів ОП передбачені дисципліни “Іноземна мова” і “Друга іноземна мова”. Фундаментальну підготовку та формування відповідних компетентностей та ПР навчання забезпечують освітні як основні, так і вибіркові компоненти програми. Цикл професійної підготовки забезпечують ОК, спрямовані на формування фахових компетентностей за спеціальністю, зокрема, предметної області та професійного спрямування. Вони забезпечують як загальні, так і спеціальні компетентності за спеціальністю «Історія та археологія». Археологічна та музейна практика - передбачає набуття та закріплення вмінь працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами; мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України. Обов'язковими компонентами є археологічна (3 кредити), музейна (3 кредити), архівна (3 кредити), країнознавча (3 кредити) практики. Архівна практика передбачає оволодіння такими практичними уміннями як здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.). Країнознавча практика забезпечує участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки, здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Предметною областю ОП є історія країн Східної Європи. Вона передбачає засвоєння наукових теорій, концепцій, принципів, категорій, методів і понять, які використовуються в процесі вивчення минулого різних суспільств та їх сегментів, явищ, персоналій, сукупності матеріальних, побутових, духовних, соціальних аспектів в конкретному просторовому та часовому періоді. Викладання таких дисциплін як «Давня та середньовічна історія України», «Нова історія України», «Новітня історія України», «Етногенез народів Східної Європи», «Давня історія народів Південно-Східної і Центральної Європи», «Давня історія народів Східної Європи», «Середньовічна історія народів Південно-Східної і Центральної Європи», «Середньовічна історія народів Східної Європи», «Нова історія народів Південно-Східної і Центральної Європи», «Нова історія народів Східної Європи», «Соціально-політична історія країн Східної Європи у XX столітті», «Новітня історія країн Південно-Східної і Центральної Європи», «Радянський фактор в історії Центрально-Східної Європи», «Сучасна історія країн Південно-Східної і Центральної Європи», «Сучасна історія пострадянських країн Європи», «Культурні процеси в країнах Центральної і Східної Європи в нову та новітню добу», «Тероризм, геноцид і масові репресії в країнах Південно-Східної і Центральної Європи» цілком відповідає предметній області ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/dkooe>) (п.5.2.3, п.9.4) та навчальним планом ОП «Східноєвропейські історичні студії» 25% всіх дисциплін (60 кредитів) є вибірковими, які поділені на 2 блоки. Студенти обирають один із них. Крім того, здобувачі освіти мають можливість обрати навчальні дисципліни з обов'язкових та вибіркових частин навчальних планів інших спеціальностей за умови погодження із адміністрацією факультету / інституту. Здобувачі можуть ознайомитися з інформацією про вибіркові дисципліни на сайтах кафедр, факультету. Вибіркові дисципліни на ОП викладаються упродовж третього – восьмого семестру. Вибір здійснюється у двох формах: паперовій (подання заяв до деканату історичного факультету) та електронній (через інформаційну систему «Тритон»). Наявність такої практики була засвідчена під час онлайн-зустрічі зі здобувачами освіти і гарантом ОП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Обов'язковим компонентом на ОП «Східноєвропейські історичні студії» є археологічна (3 кредити), музейна (3 кредити), архівна (3 кредити), країнознавча (3 кредити) практики. Реалізація цих ОК регламентується Положенням про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка (п.4.5) (<http://surl.li/hzls>) та Положенням про проведення практики на історичному відповідному факультеті (<http://surl.li/fzqai>). Всі вони мають велике значення для закріплення умінь і навичок. Археологічна та музейна практика передбачають набуття та закріплення вмінь працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами; мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України. Архівна практика передбачає оволодіння такими практичними вміннями як здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.). Країнознавча практика забезпечує участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки, здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов. Під час онлайн зустрічей зі здобувачами освіти було засвідчено належний рівень набутих ними під час практик навичок.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Під час онлайн-зустрічі зі здобувачами освіти (Зустріч 4) було підтверджено, що учасники фокус-групи знайомі з поняттям «soft skills». Набуття навичок у сфері комунікації, командної роботи, лідерства та креативності забезпечуються обов'язковими і вибірковими ОК ОП, особливо значення при цьому мають такі дисципліни, як «Англійська мова», «Вступ до університетських студій», «Науковий образ світу», «Соціально-політичні студії», «Філософія», «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності» «Друга іноземна мова (польська або сербська, або хорватська, або чеська)», «Практичний курс іноземної мови (польська або сербська, або хорватська, або чеська)». Здобувачі освіти засвідчили високий рівень набутих ними «soft skills».

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт стажиста-дослідника наразі не розроблено. Критерії та процедури присудження професійної кваліфікації в Університеті регулюються Положенням про організацію освітнього процесу (пункт 8.3) (chrome-extension://efaidnbmninnnibpcjagclclefindmkaj/http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОП та окремих ОК не суперечить вимогам законодавства України щодо навчального навантаження для третього рівня вищої освіти. Розподіл часу між заняттями та самостійною роботою розподіляється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/dkooe>). Обсяг часу, що відведений для самостійної роботи студента в рамках навчальної дисципліни, визначається рівнем Освітньої програми за Національною рамкою кваліфікацій, становить за освітнім ступенем бакалавра від 50 до 67 %. Самостійна робота студентів освітніх компонентів ОП представлена індивідуальними завданнями для самостійної роботи; підготовкою курсових робіт. Інформація, отримана під час проведення фокус-груп зі здобувачами освіти та результати опитувань студентів, засвідчили, що переважній більшості здобувачів вистачає часу на виконання завдань і оволодіння навчальним матеріалом (<http://surl.li/fzqgj>).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Структура ОП є логічно вибудованою. Вона сприяє формуванню у здобувачів необхідних компетентностей, набуття соціальних навичок забезпечено належним чином.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Вибіркова частини забезпечена двома блоками дисциплін, один із них і обирають студенти, що навчаються на ОП. Це дещо обмежує вибір студентів власної індивідуальної траєкторії. ЕГ рекомендує розглянути можливість заміни цієї системи вільним вибором необхідної кількості дисциплін, що сприятиме кращому формуванню індивідуальної траєкторії студента.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Ознайомлення з нормативними документами, самою ОП, а також інформацією, отриманою під час роботи у фокус-групах, дозволили з'ясувати, що обсяг ОП і її ОК відповідає вимогам щодо першого рівня вищої освіти. Структура ОП дозволяє досягти мети навчання. ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути необхідні для професійної діяльності компетентності. ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти важливих для подальшого працевлаштування соціальних навичок. Обсяг ОП та окремих ОК відповідає навантаженню студента, дозволяє досягти мети та програмних результатів навчання. Проте вибіркова частини забезпечена двома блоками дисциплін, один із них і обирають студенти, що навчаються на ОП. ЕГ рекомендує замінити цю систему вільним вибором необхідної кількості дисциплін, що сприятиме кращому формуванню індивідуальної траєкторії студента.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

На офіційній сторінці Приймальної комісії розміщено актуальну інформацію для майбутніх здобувачів та всіх зацікавлених сторін, враховані всі можливі категорії (<https://vstup.knu.ua/>). Правила прийому на навчання відповідають діючому Порядку прийому на навчання, що був затверджений наказом МОН від 27 квітня 2022 року № 392 (із змінами і доповненнями). Основними передумовами для вступу абітурієнтів для навчання на ОП «Східноєвропейські історичні студії» є наявність повної загальної середньої освіти, результатів НМТ 2022 р. (українська мова – коефіцієнт 0.25; математика – коефіцієнт 0.25; історія України – коефіцієнт 0.5) або результатів ЗНО 2019-2021 рр. (українська мова і література – коефіцієнт 0.2; історія України – коефіцієнт 0.6; математика/іноземна мова/біологія/географія/хімія/фізика – коефіцієнт 0.2). Мінімальний бал для допуску до участі в конкурсі – 101 (<http://surl.li/beohn>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Можливим прикладом особливості ОП «Східноєвропейські історичні студії», а конкретніше для всіх ОП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» коефіцієнт профілюючої дисципліни «Історія України» є вищим: за результатами НМТ 2022 р. (коефіцієнт – 0.5) або результатами ЗНО 2019-2022 рр. (коефіцієнт – 0.6), на відміну від інших предметів (коефіцієнт – 0.25/0.2; <http://surl.li/beohn>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті затверджена та опрацьована процедура визначення результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності. Якщо здобувач бажає перевестися до КНУТШ на певну ОП з іншого ЗВО, цей процес здійснюється за згодою ректора освітнього закладу, де він навчається. Розгляд таких справ відбувається з залученням Приймальної комісії. Після врахування всіх факторів та аналізу пакету документів, здобувачеві має бути встановлено академічну різницю, яку необхідно скласти (Порядок поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у КНУТШ, <https://vstup.knu.ua/userfiles/files/instruction.pdf>). Щодо академічної мобільності – перезарахування результатів навчання з навчальних дисциплін проводять на підставі порівняння навчальних програм університетів (КНУТШ і ЗВО-партнера) та академічної довідки, яку надає учасник академічної мобільності. Обов'язкові дисципліни перезараховуються: повністю (якщо відмінність між РН та кредитами – не більш ніж на 25 %), частково (у тій частці кредитів, де збігаються РН) й асиметрично (кілька дисциплін із меншою кількістю кредитів замість однієї багатокредитної, і навпаки). Дисципліни вільного вибору студента, які не впливають на присвоєння кваліфікації, можуть бути перезараховані замість будь-яких дисциплін ЗВО-партнера того самого рівня повністю без обмежень (Розділ 11 Положення про організацію освітнього процесу, <http://surl.li/dkooe>). Структурні підрозділи КНУШТУ, що допомагають та супроводжують учасників програм академічної мобільності, стажування тощо – Відділ міжнародної зв'язків (<http://international.knu.ua/>) та Відділ академічної мобільності (<http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk>). На зустрічі з адміністративним персоналом та резервній, представники двох вищезгаданих відділів, а саме – заступниця начальника відділу міжнародних зв'язків Н. Серьогіна та провідний фахівець відділу академічної мобільності Л. Галич – розповіли докладніше про їхню участь на роль на різних процедурних етапах, наголосили про велику інформаційну компанію, яка залучає як ресурси офіційного веб-сайту ЗВО та відділів, а також сторінки та канали у Facebook та Telegram. На зустрічі з ЕГ, здобувачі, які навчаються на ОП «Східноєвропейські історичні студії», підтвердили свою обізнаність з можливостями академічної мобільності. Студентка В. Ходацька розповіла, що нещодавно подавала документи на програму академічної мобільності до Софійського університету (Болгарія), і наразі очікує оголошення результатів. Здобувач В. Романенко зазначив, що на початку 2022 р. його було обрано одним із номінантів на програму академічної мобільності до Чехії, проте через початок російсько-української війни та заборону перетину кордону для чоловіків призовного віку він не зміг взяти участь. В. Романенко також зазначив про приклади успішної академічної мобільності своїх старших колег – магістранток 1 р. н., Р. Ситнік та А. Кравець. Останні підтвердили свою участь у програмах на відкритій зустрічі з ЕГ.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Окреме Положення про валідацію і визнання результатів навчання здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271>), що визначає процедуру, пакет документів для здобувача та опції всіх залучених учасників, було нещодавно розроблено у ЗВО. Відповідно до положення, здобувачам можуть бути перезараховані 25% кредитів ЄКТС від загального обсягу освітніх компонент ОП. Можливі варіанти цієї опції - зараховано повний освітній компонент або лише його певну частину (як окремий вид навчальної роботи, у разі визнання тільки частини результатів навчання). В ході аналізу положення, ЕГ відмітила, що для роботи зі здобувачем на початковому етапі підготовки та подання пакету документів долучається спеціальний уповноважений консультант. Надалі до процесу на різних етапах задіяні – керівник структурного підрозділу, гарант ОП, викладачі (дотичні до викладання навчальної дисципліни, яку мають перезарахувати), проректор з науково-педагогічної роботи. Здобувач має право подати апеляцію (заяву про непогодження) керівнику структурного підрозділу на різних етапах процедури. Також важливим є те, що враховуються сучасні умови освітнього процесу, і основна документація обов'язково надсилається здобувачеві для ознайомлення перед переходом на наступний етап процедури. На зустрічі зі здобувачами, експерти впевнилися, що студенти знають про таку можливість, викладачі також заохочують до проходження онлайн-курсів, проте з самою процедурою не всі ознайомлені. Студентка А. Кучина розповіла, що мала досвід проходження курсу з англійської мови (платформа Coursera), яку викладач визнав, як певну частину ОК. Ще одна здобувачка, Д. Линник розповіла, що проходили онлайн-курс (Тартуський університет, Естонія) щодо відносин рф та ЄС, східного партнерства, проте цей курс не буде перезарахований через його зміст та форму. У зв'язку з тим, що не всі здобувачі ознайомлені з процедурою визнання результатів навчання, здобутих в неформальній та/або інформальній освіті, ЕГ рекомендує провести інформативний захід на кафедрі, або зустріч з кураторами на всіх роках навчання для докладного ознайомлення здобувачів з процедурою та супровідними документами для визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної/інформальної освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання здобувачів до КНУТШ є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, враховують різні категорії здобувачів та оприлюднені на офіційному вебресурсі Приймальної комісії. У ЗВО напрацьовані механізми визнання результатів навчання здобутих в інших ЗВО, зокрема шляхом академічної мобільності. Інформація на офіційних сторінках та соціальних мережах, каналах Відділу міжнародної зв'язків та Відділу академічної мобільності паралельно поширюється, якісно пояснює всі необхідні процедури та документи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

У зв'язку з нещодавною появою Положення про визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті, здобувачі не ознайомлені з процедурою та більш конкретними діями, які мають бути зі сторони здобувача. ЕГ рекомендує провести консультацію/захід для здобувачів ОП «Східноєвропейські історичні студії» задля ознайомлення з процедурою визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті до завершення 2022-2023 н. р.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Вся нормативна частина питання стосовно процедур прийому на навчання за ОП та визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО або в неформальній/інформальній освіті є розробленою, затвердженою і впровадженою. Уся необхідна інформація для здобувачів розміщена на офіційних сторінках КНУТШ та відповідних структурних підрозділів. Запропоновані ЕГ рекомендації спрямовані на покращення освітнього процесу за ОП і не перешкоджають досягненню цілей, формуванню компетентностей та програмних результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання, які використовуються НПП, наведені у Розділі 4 Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ (<http://surl.li/dkooe>). Під час зустрічей ЕГ з викладачами та здобувачами ОП «Східноєвропейські історичні студії», експертам зазначалося, що значна увага приділяється налагодженню контактів та якісної роботи під час вивчення навчальних дисциплін, викладачі дослухаються до прохань здобувачів, що є необхідним для формування студентоцентрованого підходу. ЕГ пересвідчилася у дотриманні принципів академічної свободи НПП (право на вільний вибір форм і методів навчання та викладання, формування змісту дисциплін, переліку літератури тощо), так і здобувачів вищої освіти (право на вибір дисциплін, другої іноземної мови, тематики індивідуальних завдань і курсових робіт, можливості апеляції, вибір наукового керівника, вибір з переліку доступних баз практик або ініціювання угоди з конкретним місцем виробничої практики). Проаналізувавши робочі програми навчальних дисциплін (<http://www.history.univ.kiev.ua/abituriyentam-2/osvitnij-riven-bakalavr/sxidnoevropejski-istorichni-studi%d1%97/>) та дані з Таблиці з Відомостей СО, можна дійти висновку, що використовуються традиційні форми навчання: лекції, семінарські та практичні заняття, самостійна робота. Здобувачі можуть практично реалізовувати засвоєний теоретичний матеріал шляхом виконання індивідуальних творчих завдань, усного/письмового опитування, мовних вправ, тестів, есе, рефератів, презентацій, модульних та підсумкових контрольних робіт, участі у дискусіях та колоквиумах. Враховуючи принципи академічної свободи викладачів та специфіку конкретної навчальної дисципліни – все вищезгадане визначає ті чи інші задіяні форми і методи навчання і викладання задля досягнення цілей та програмних результатів навчання. Водночас, ЕГ пропонує приділити увагу новітнім та інноваційним методам для посилення зацікавленості з боку здобувачів (наприклад, розробка групових або особистих проєктів, case-study, рольові та ділові ігри, тренінги тощо). Відповідно до останніх доступних результатів опитування здобувачів ОП (літо 2021 р., Звіт за дослідженням ОП ... <https://drive.google.com/file/d/1p0T-QeG9mmHkl-P2TaQg8oCGko37Au0M/view>), у викладанні застосовані сучасні технології та методи навчання (рівень 1.64 з 3). Студенти задоволені теоретичною (рівень 1.47 з 3) та практичною (рівень 1.2 з 3) підготовкою в рамках ОП, що відповідало їхнім очікуванням.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в іншій подібній спосіб).

Основна інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання надається через робочі програми навчальних дисциплін (обов'язкових та вибіркових), котрі доступні на сторінці ОП «Східноєвропейські історичні студії» на веб-сайті історичного факультету (<http://www.history.univ.kiev.ua/abituriyentam-2/osvitnij-riven-bakalavr/sxidnoevropejski-istorichni-studi%d1%97/>). Впродовж аналізу робочих програм навчальних дисциплін та спілкування зі здобувачами, експерти впевнилися, що інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у робочих програмах навчальних дисциплін подана у чіткій та доступній формі, достатньо структурована та лаконічна. Під час зустрічі, здобувач В. Оліфіров розповів, що опис навчальних дисциплін (і вибіркових, і обов'язкових) є на сайті кафедри, а також викладачі надсилали презентації вибіркових блоків дисциплін. Здобувачі мають можливість безпосередньо звернутися до викладача, щоб уточнити моменти, які їх цікавлять більш конкретніше. Студентка А. Кучина підтвердила, що на першій лекції викладачі ознайомлюють з цілями, змістом та програмними результатами навчання, порядком та критеріями оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Здобувач В. Романенко зазначив з особистого досвіду, що іноді потребує додаткового уточнення термінів дедлайнів, але загалом інформація надається достатньо та зрозуміло.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Реалізація ОП відбувається за поєднання навчання і досліджень. Відповідно до діючих нормативних положень, складовою науково-технічного потенціалу ЗВО є науковий доробок здобувачів, в тому числі й під час освітнього процесу (<http://surl.li/eaauu>; <http://surl.li/dkooe>). Важливим складником для формування уявлень, вмій та навичок для створення власних наукових робіт є відповідні ОК, що викладаються на 1 р. н.: «Вступ до вивчення східноєвропейських історичних студій», «Українська мова у професійній комунікації» (за пропозицією здобувачів вона була вилучена, її прослухали лише здобувачі з та 4 р. н.), «Джерелознавство». Окрім того, інші ОК та ВК зорієнтовані на допомогу здобувачам у реалізації свого наукового дослідження. Практично посилюється наукова складова шляхом виконання різних видів практики та трьох курсових робіт. Здобувач В. Романенко є головою Наукового товариства студентів історичного факультету. Під час спілкування експертами, він розповів про активну залученість як здобувачів ОП «Східноєвропейські історичні студії», так й інших студентів факультету до наукової діяльності. 18 березня 2023 р. було проведено щорічну конференцію «Шевченківська весна 2023», де брав участь і присутній на зустрічі здобувач І. Приходько (<http://surl.li/fzdnj>). На кафедрі регулярно проводяться круглі столи, зокрема нещодавно був проведений захід стосовно імперських амбіцій рф «Імперська політика Росії (XV– поч. XXI ст.) в реаліях сьогодення», до якого долучилися і здобувачі, і НПП. Підсумки круглого столу мають бути враховані в процесі перегляду та змістовного наповнення ОП «Східноєвропейські історичні студії» (<http://www.history.univ.kiev.ua/2023/02/27/kruglij-stil-na-temu-imperska-politika-rosi%d1%97-xv%e2%80%92-poch-xxi-st-v-realiyah-sogodennya/>). На історичному факультеті є гарні можливості для публікації статей – створено 7 наукових періодичних видань – «Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія» (категорія Б, <http://nf.v.ukrintei.ua/view/5b1925e17847426a2doab236>), «Етнічна історія народів Європи» (категорія Б, <http://nf.v.ukrintei.ua/view/5b1925e17847426a2doab37e>), «Часопис української історії» (категорія Б, <http://nf.v.ukrintei.ua/view/5b1925e37847426a2doab764>) «Американська історія та політика» (категорія Б,

<http://nfv.ukrintei.ua/view/5b1925e17847426a2d0ab1c3>), «Європейські історичні студії» (категорія Б, <http://nfv.ukrintei.ua/view/5b1926367847426a6319190e>), «Текст і образ: актуальні проблеми історії мистецтва» (категорія Б, <http://nfv.ukrintei.ua/view/5b1926367847426a6319193e>, і «VITA ANTIQUA». (<http://www.history.univ.kiev.ua/vidannya/>). На зустрічі зі здобувачами, останні не зазначали, що вони публікують статті – розповідали тільки про конференції, Відомості СО також мають схожу інформацію. ЕГ рекомендує посприяти публікаціям фахових статей для здобувачів старших курсів (одноосібно, або у співавторстві з науковими керівниками/викладачами) для формування навичок роботи із науковими статтями, не тільки тезами.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Процедурно роботу з розроблення, затвердження та перегляду робочих програм навчальних дисциплін зазначено в Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>). Під час зустрічі з НПП, що викладають освітні компоненти ОП «Східноєвропейські історичні студії», експерти пересвідчилися, що викладачі за необхідності оновлюють робочі програми задля врахування набутого досвіду під час наукових заходів, у стажуваннях, на курсах підвищення кваліфікації. Також було зазначено, що за бажанням викладачів і якщо немає нагальних потреб – робоча програма може бути продовжена ще на два н. р. після року затвердження. Оновлення змісту робочих програм можна простежити за включенням до переліку рекомендованих публікацій сучасної наукової літератури. Експерти звернули увагу, що викладачі мають публікації дотичні до тих дисциплін, які вони викладають (<http://www.history.univ.kiev.ua/abituriyentam-2/osvitnij-riven-bakalavr/sxidnoyevropejski-istorichni-studi%d1%97/>). Більша частина залучених НПП використовує свої дослідження (здебільшого, це поодинокі публікації початку 2000-х рр., 2010-х рр., невелика частина – за останні 5 р.), що також може слугувати рекомендацією до створення нових персональних напрацювань або оновлення списків літератури власними свіжими публікаціями. Частина обов'язкових навчальних дисциплін має в переліку рекомендованої літератури позиції, датовані не більше 2014 р.: «Археологія та преісторія», «Давня та середньовічна історія», «Середньовічна історія народів Східної Європи», «Нова історія України», «Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки», «Етногенез народів Східної Європи», «Сучасна історія країн Південно-Східної та Центральної Європи». Вибіркові компоненти також мають схожі позиції, датовані не більше 2012-2013 р.: «Історія державних символів країн Центрально-Східної Європи», «Королівські династії країн Центрально-Східної Європи», «Державно-церковні відносини в країнах Центральної та Південно-Східної Європи після II Світової війни», «Таємні товариства в Європі», «Громадянські війни та міжетнічні конфлікти на Балканах наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.», «Історія зовнішньої політики країн Європейського Союзу». У зв'язку з цим, поштовхом до оновлення робочих програм навчальних дисциплін може бути включення актуальних наукових напрацювань дослідників за останні 5-6 років.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Важливим напрямком у стратегічному плані розвитку КНУТШ на період 2018-2025 рр. є міжнародне співробітництво та інтернаціоналізація, що зосереджується на таких опціях: збільшення кількості закордонних ЗВО-партнерів, програм «подвійних дипломів», іноземних здобувачів; представлення наукових здобутків на національних і міжнародних науково-практичних заходах, дослідницьких проєктах; залучення іноземних викладачів з урахуванням сучасних подій у віддаленому (онлайн) форматі; ініціювання відкриття кафедр україністики в ЗВО-партнерах; організація та проведення літніх та зимових шкіл на базі КНУТШ; за підтримки відповідних посольств створення центрів з дослідження окремих регіонів/країн тощо (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan-22-12-12.pdf>). Впродовж роботи ЕГ з фокус групами, експерти пересвідчилися у забезпеченні викладачів та здобувачів можливостями міжнародної співпраці та обміну досвідом з іноземними інституціями та колегами (документи стосовно міжнародного стажування НПП, завантажені у систему NAQA на запит). На зустрічі зі здобувачами ОП «Східноєвропейські історичні студії» двоє студентів В. Ходацька та В. Романенко зазначили про свій досвід участі в процедурах щодо оформлення документів і подачі заявок. Здобувачка В. Ходацька наразі очікує підтвердження щодо її участі. В плані координації дій, пов'язаних з міжнародною діяльністю, працює Відділ міжнародної зв'язків (<http://international.knu.ua/>). На зустрічі з адміністративним персоналом, заступниця начальника відділу міжнародних зв'язків Н. Серьогіна розповіла ЕГ, що окрім супроводу учасників освітнього процесу на стажування, академічну мобільність за кордон (разом з Відділом академічної мобільності (<http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk>), їхній відділ також моніторить участь представників ЗВО на міжнародних заходах, конференціях тощо. Здобувачі освіти та НПП мають безкоштовний доступ до українських та міжнародних інформаційних ресурсів на базі бібліотеки імені М. Максимовича. У контексті освітньої діяльності привертає увагу можливість здобувачів обрати другої іноземну мову для вивчення (польська/чеська/сербська/хорватська), наявність іншомовної літератури (здебільшого, англійської, хоча є приклади польських, чеських, білоруських, словацьких, болгарських, сербських і македонських праць) у переліках джерел та літератури робочих програм навчальних дисциплін.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

До сильних сторін ОП можна віднести забезпечення академічної свободи НПП та здобувачів, якісне оприлюднення необхідних складників навчально-методичного забезпечення на офіційній сторінці кафедри, відповідність навчальних дисциплін науковим зацікавленням НПП та дотичність до наукових інтересів здобувачів вищої освіти. Позитивною практикою є наявні умови для публікаційної активності та апробації результатів дослідження для здобувачів у відомих наукових виданнях та часописах, на конференціях, круглих столах тощо. Важливим є те, що здобувачі долучаються не тільки учасниками, а й організаторами та модераторами наукових заходів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Поряд з апробованими часом і досвідом традиційними формами та методами навчання, ЕГ пропонує приділити увагу новітнім та інноваційним методам для посилення зацікавленості з боку здобувачів, і відповідні зміни внести в наступні редакції робочих програм навчальних дисциплін. ЕГ не було виявлено ніякої публікаційної діяльності (створення та публікація наукових статей здобувачами), тому рекомендується посприяти публікаціям фахових статей для здобувачів старших курсів (одноосібно, або у співавторстві з науковими керівниками/викладачами) для формування навичок роботи і з науковими статтями, не тільки тезами. Серед частини навчально-методичного забезпечення є декілька ОК та ВК, що потребують доповнення та оновлення переліку актуальними науковими працями дослідників та самих викладачів за останніх 5-6 років.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП за критерієм має передусім сильні сторони та позитивні практики. Виявлені недоліки щодо врахування інноваційних методик, доповнення та оновлення рекомендованої літератури – можуть бути виправлені найближчим часом.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання студентів є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем РН для окремого ОК та/або ОПП загалом, а також оприлюднюються заздалегідь. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ (друга редакція)» контрольні заходи включають діагностичний, поточний і підсумковий контроль (<https://cutt.ly/Q3iuIQa>). Форми контрольних заходів визначені в п. 4.2. Положення: іспит, залік, диференційований залік, вхідні та підсумкові контрольні роботи, захист курсових робіт тощо. Форми контрольних заходів кожного з ОК відображено в НП, РП ОК. Ці документи завчасно оприлюднюються на сайті історичного факультету КНУТШ (<http://www.history.univ.kiev.ua/abituriyentam-2/osvitnij-riven-bakalavr/sxidnoevropejski-istorichni-studi%d1%97/>), містять чіткий перелік форм контролю та розлогий деталізований опис критеріїв оцінювання для передбачених видів робіт. Навчальні плани розміщені також на сайті кафедри історії Центральної та Східної Європи (<http://www.history.univ.kiev.ua/ce-europe/>). Водночас відсутні переліки орієнтовних питань, що виносяться на іспит/залік. Викладачі інформують здобувачів щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання на початку вивчення курсу (інформація підтверджена під час відеозустрічей зі здобувачами вищої освіти та викладачами). Здобувачі мають доступ до системи електронного документообігу «Тритон», яка була продемонстрована на запит ЕГ. Фактів несправедливого оцінювання чи оскаржень результатів успішності здобувачів протягом навчання, за свідченням студентів, не було. Матеріали, зібрані під час акредитаційної експертизи, свідчать про зрозумілість та прозорість оцінювання. Критерії оприлюднюються заздалегідь і дають змогу встановити досягнення здобувачем ВО РН для ОК та ОПП загалом.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівнів здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання з метою присвоєння відповідного ступеня вищої освіти та кваліфікації. Форма атестації здобувачів вищої освіти відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» першого (бакалаврського) освітнього рівня, затвердженого та введеного в дію наказом МОНУ № 575 від 29.04.2020 р. Відповідно до ОПП атестація випускників освітньої програми спеціальності 032 «Історія та археологія» проводиться у формі комплексного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю, завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням освітньої кваліфікації: Бакалавр історії та археології (Східноєвропейські історичні студії). Водночас недостатньо обґрунтованим є присвоєння професійної кваліфікації: Стажист-дослідник (історія).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів та розв'язання можливих конфліктних ситуацій щодо результатів оцінювання оприлюднені на сайті ЗВО й містяться в Положенні про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/Q3iuIQa>) та порядку оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/POLOJENNIA-2010-1.doc>), а також Положенні про порядок створення та організації роботи Екзаменаційної комісії <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20opro%20DEK.doc>. Іспити, передбачені ОПП, приймають два викладачі, що забезпечує більшу об'єктивність підсумкового контролю. Чіткий і зрозумілий порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів встановлений Положенням про організацію освітнього процесу. Згідно з ним, здобувач не пізніше 12 години наступного робочого дня за днем оголошення результату іспиту має право подати на ім'я ректора університету апеляцію. У випадку подання апеляції розпорядженням ректора (проректора з науково-педагогічної роботи) створюється комісія для її розгляду. Апеляція розглядається протягом трьох робочих днів після її подання. У «Порядку вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ» (<https://cutt.ly/KziaeOH>) передбачено діяльність Постійної комісії Вченої ради з питань етики, до якої входить викладач ОП проф. В.Мордвінцев. Запобігання конфліктів інтересів здійснюється, зокрема, відділом з питань запобігання і виявлення корупції. Гарант ОП має право брати участь у врегулюванні конфліктних ситуацій між здобувачами освіти за освітньою програмою і викладачами. Під час відео-зустрічей здобувачі вищої освіти, представники студентського самоврядування та викладачі підтверджували свою обізнаність з алгоритмом дій у випадку оскарження результатів контрольних заходів. Здобувачі наголошували, що впродовж існування ОПП не виникало конфліктних ситуацій між студентами та викладачами, які потребували б врегулювання.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ЕГ підтверджує, що у ЗВО діють чіткі та зрозумілі стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що відображені в у «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (у підрозділах 9.8, 10.7 та окремих підпунктах розділів 7 і 8), де визначені види порушень і відповідальність здобувачів освіти та ОП; в Етичному кодексі університетської спільноти: <http://surl.li/etgcc>; Положенні про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>; Ухвалі ВР КНУТШ «Про репутаційну політику КНУТШ»: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=937>; Ухвалі ВР КНУТШ «Вимоги етичної компетентності та запобігання неетичної поведінки представників університетської спільноти»: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1733>; Положенні про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104>. Технологічними інструментами протидії порушенням академічній доброчесності є система антиплагіату «Unicheck», що застосовується для перевірки наукових робіт здобувачів ВО, зокрема, наукових статей і кваліфікаційних робіт. Університет має можливість безкоштовно перевіряти на плагіат всі наукові роботи в повному обсязі, а також надає можливість для здобувачів перевірити свою роботу вдруте (платно). Однак, як з'ясувала ЕГ під час спілкування з фокус-групами, курсові роботи здобувачів ОП не підлягають обов'язковій перевірці на академічний плагіат (зустрічі 4, 6, резервна зустріч). У випадку грубого порушення етичних принципів чи норм, зафіксованих у «Етичному кодексу університетської спільноти», керівник відповідного підрозділу уповноважений ініціювати розгляд справи на Комісії з етики.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО розроблені й оприлюднені всі необхідні документи щодо контрольних заходів, оцінювання здобувачів й академічної доброчесності, які активно популяризуються та послідовно дотримуються в освітньому процесі. Докладний опис критеріїв оцінювання є беззаперечно сильним елементом робочих програм. Іспити, передбачені ОПП, приймають два викладача. Онлайн доступ здобувачів до інформації про успішність у системі «Тритон» є позитивною практикою на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Під час проведення акредитації ЕК встановила, що в робочих програмах відсутні переліки орієнтовних питань, що виносяться на іспит/залік. Експертна група рекомендує запровадити практику обов'язкової перевірки курсових робіт на наявність академічного плагіату, що сприятиме формуванню глибшої культури академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

На думку ЕГ, зазначені вище недоліки в робочих програмах і положеннях не піддають сумніву функціонування в КНУТШ системи інформування здобувачів вищої освіти про відповідні види робіт, форми і критерії оцінювання, контрольні заходи тощо, а є свідченням певних локальних недопрацювань, пов'язаних із поточною роботою науково-педагогічного колективу, які можуть бути оперативним усунуті в робочому порядку. Висловлені рекомендації – це лише спосіб покращити цілком дієві практики реалізації ОПП

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ на підставі аналізу стану кадрового забезпечення реалізації ОПП «Східноєвропейські історичні студії» в КНУТШ (кадрове забезпечення програми як воно представлено в Таблиці 2 ВС, зустрічі зі здобувачами, НПП, стейкхолдерами) підтверджує високий рівень відповідності академічної кваліфікації НПП тим ОК, які вони викладають на ОПП. Про це свідчать базова освіта, наукові ступені та вчені звання, опубліковані праці та інші компетентності. Викладання обов'язкових дисциплін забезпечують висококваліфіковані викладачі з різних кафедр КНУТШ. Зокрема, професори Верба І.В., Терпиловський Р.В., Колесник В.Ф., Ставнюк В.В., Мордвінцев В.М., Семенко М.П., Слюсаренко А.Г., Даниленко О.В., Мазур І.І., Рубель В.А., Яровий В.І., доценти Руккас А.О., Малацай І.В. тощо. Викладачі ОПП вчасно проходять підвищення кваліфікації, активно публікують результати своїх наукових досліджень, виступають із доповідями на всеукраїнських і міжнародних конференціях. ЕГ ознайомилася з публікаціями викладачів та встановила відповідність сфер наукових досліджень викладачів дисциплінам, які вони викладають за ОПП. Під час зустрічей здобувачі ВО акцентували увагу на високому рівні викладання навчальних дисциплін; з їхнього боку відсутні скарги на якість надання освітніх послуг.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору НПП є прозорою, дієвою, та регламентована Статутом університету (<https://cutt.ly/F3r2iRn>), “Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників” (<https://cutt.ly/e3r2wbk>), де зазначені всі етапи обрання за конкурсом НПП. Оголошення про проведення конкурсу, терміни та його умови розміщуються на офіційному сайті КНУТШ. Завідувач, професор кафедри обираються за конкурсом Вченою радою ЗВО шляхом таємного голосування. Доцент, старший викладач, викладач, асистент обираються за конкурсом таємним голосуванням вченою радою факультету з урахуванням рішення кафедри. При цьому враховуються наукові та навчально-методичні праці претендентів, які відображають професійні зацікавлення викладача, а також додаткові документи, що підтверджують наявність академічної і професійної кваліфікації. Для підтвердження професійної кваліфікації претендент на посаду, який працює у КНУТШ, проводить відкрите заняття. Обговорення кандидатури проводиться членами кафедри за участі гаранта ОП. Під час відео-зустрічі здобувачі ВО і стейкхолдери висловили задоволення професіоналізмом викладачів ЗВО. Представники академічного персоналу не висловлювали претензій і нарікань щодо об'єктивного характеру та прозорості процедури обрання.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустріч з ЕГ були запрошені роботодавці, які підтвердили свою участь у вдосконаленні ОПП, визначенні її цілей, ПРН і долученні до організації та реалізації освітнього процесу в якості консультантів і рецензентів. Зокрема, на підставі побажань стейкхолдерів було запроваджено нові обов'язкові ОК: «Радянський фактор в історії Центрально-Східної Європи», «Актуальні питання історії Росії у світовій історіографії», збільшено обсяг викладання «Англійської мови». Серед роботодавців, з якими укладені договори або меморандуми про співпрацю, варто виокремити Український інститут національної пам'яті, Музей книги і друкарства України, Інститут всесвітньої історії НАН України, Національний музей історії України, Львівський національний університет імені Івана Франка. Формалізовано співробітництво з ГО «Група Стратегічних та Безпекових студій», де студенти проходять практику з можливістю подальшого працевлаштування (документи надані на запит в системі NAQA). У розмові з ЕГ директор Центрального державного історичного архіву у місті Київ Я.Файзулін підтвердив свою зацікавленість, як роботодавця, у випускниках ОПП (зустріч 9). У відповіді на поданий ЕГ запит №7 додано договори співпраці між КНУТШ і Софійським університетом імені Климента Охридського (Республіка Болгарія), а також Університетом Вітовта Великого (Республіка Литва). Роботодавці під час зустрічі з членами ЕГ підтвердили сталі контакти з науково-педагогічним колективом історичного факультету КНУТШ. Зокрема, вони залучаються до освітнього процесу при організації і проведенні практик, здійснюють експертизу РПНД, входять до складу редколегій періодичних видань, а також проводять спільні заходи. Періодично здійснюється опитування роботодавців – стейкхолдерів ОПП <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfgbMeL4uiaE-fdYevREbVJoUiF5OOmtowW96-3AstUsttWHg/viewform>.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У процесі реалізації ОПП залучаються до проведення аудиторних занять провідні фахівці-практики й експерти. Зокрема, до проведення окремих занять для здобувачів запрошувалися професор Університету Турку Пекка Хакамієс (Фінляндія), другий секретар Посольства України в Чорногорії А.Демещук, працівник УІНП В.Бака, к.іст.наук А.Ніколаєва. 15.11.2022 проф.Я.Грицак у КНУТШ провів публічну лекцію «Що історія допомагає нам зрозуміти про цю війну» (<https://www.univ.kiev.ua/news/12502>). Викладачі, що залучені до реалізації ОПП, є не лише теоретиками, а й практиками, членами Національної спілки краєзнавців України. Університет забезпечує можливість залучення роботодавців і експертів до викладання і до роботи у складі екзаменаційних комісій шляхом погодинної оплати їх праці.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Зустрічі з адміністративним персоналом КНУТШ і та НПП підтвердили, що ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, які забезпечують організацію та реалізацію освітнього процесу на ОПП. Відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (<http://surl.li/bhxzu>) працівники самостійно обирають конкретні форми, види і напрями підвищення кваліфікації обсягом не менше, ніж п'ять кредитів ЄКТС за п'ять років. У ЗВО створена платформа KNU Professionals (<https://t.me/knuprofessional>), на якій реалізуються проекти професійного розвитку викладачів («KNU Teach Week», «KNU Teach Camp», Uni-Biz Bridge та ін.), а також Digital skills Pro – програма розвитку цифрових компетентностей викладачів. Більшість викладачів ОП пройшли курси й тренінги щодо онлайн-навчання. Проаналізувавши ВС і врахувавши відповіді на запити, члени ЕГ встановили, що викладачі ОПП доц. Ляпіна О.В., доц. Руккас А.О., доц. Антонюк О.С., доц. Малацай І.В. пройшли закордонні стажування, а інші викладачі, які працюють за ОПП, проходили стажування у вітчизняних науково-дослідних закладах. Результати стажувань впроваджуються в навчальний процес за ОПП у вигляді розробки спеціальних вибіркового курсів, включення до навчальних програм додаткових тем чи проблематики. Система професійного розвитку відповідає потребам та інтересам викладачів і сприяє реальному підвищенню якості викладання.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Експертна група встановила, що в університеті відсутня єдина шкала рейтингового оцінювання науково-педагогічних працівників, однак діє система заохочення викладачів за досягнення у фаховій сфері. Професійний розвиток викладачів стимулюється преміюванням за високі результати публікаційної активності, встановленням завдань щодо професійного зростання в контрактах, які укладаються з викладачами. Стимулювання НПП на ОПП відбувається і через присвоєння звань «кращий викладач року», вручення подяк, грамот тощо. Відповідно до розпорядження ректора КНУТШ створено комісію з матеріального заохочення (<http://science.univ.kiev.ua/news/official/3247/>). На історичному факультеті проводиться щорічний конкурс «Кращий викладач року».

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильною стороною ОПП за цим критерієм є висока професійна та академічна кваліфікація науково-педагогічних працівників, чітка відповідність викладачів тим ОК, які вони забезпечують. ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності та сприяє професійному розвитку викладачів, зокрема шляхом морального та матеріального заохочення. Прозорість процедур конкурсного добору викладачів, врахування рівня професіоналізму кандидатів на посади. Формалізація різноманітних можливостей професійного розвитку НПП. Зразковою є програма розвитку цифрових компетентностей викладачів Digital skills Pro.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на загальну відповідність освітньої діяльності вимогам підкритеріїв оцінювання якості освітньої діяльності за Критерієм 6, наведені сильні сторони та позитивні практики ОП (програма розвитку цифрових компетентностей викладачів Digital skills Pro), експертна група дійшла висновку, що ОПП відповідає рівню А за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час проведення експертизи для ЕГ проведено відео-трансляцію матеріально-технічних ресурсів освітньої програми, що надало можливість скласти комплексне уявлення про рівень матеріально-технічного забезпечення ОП. В опитуванні здобувачів передбачений розділ для визначення рівня задоволеності матеріально-технічними ресурсами, зокрема їхньою відповідністю наявних сучасним вимогам, вільним доступом на факультеті до сучасної літератури, належним станом будівель та приміщень факультету. 80% респондентів відмітили, що матеріально-технічні ресурси необхідні для навчального процесу наявні. Більше 93% респондентів зазначили, що у належному стані знаходяться будівлі та приміщення факультету. 60 % підтвердили, що наявні ресурси відповідають сучасним вимогам. Водночас чверть респондентів не погодилася з тим, що на факультеті є вільний доступ до наукової та навчальної літератури. Опитування відбувалося ще у липні 2021 р. Водночас, керівництво факультету та гарант ОП продемонстрували Навчальну міжкафедральну лабораторію та Центр вивчення історії геноцидів та масових репресій, яким опікується кафедра історії Центрально-Східної Європи. Центр має велику бібліотеку сучасної літератури, до якої мають доступ як викладачі так і здобувачі ОП. Доступ до даної літератури підтвердили науково-педагогічні працівники та студенти під час зустрічі з ЕГ. Під час реалізації освітнього процесу на ОП використовують дві інтерактивні аудиторії, які обладнані сучасними комп'ютерами. Дані аудиторії використовуються при викладанні іноземних мов. З 2021 р. на запит факультету фактично усі аудиторії обладнані проекторами. Незважаючи на ушкодження, які отримали приміщення університету під час ракетних атак у жовтні-грудні 2022 р., заклад здійснює заходи щодо ліквідації наслідків та продовжує вдосконалювати матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу. Загальний фонд Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича становить більше 3 млн. примірників джерел та літератури та постійно наповнюється новими надходженнями. У закладі освіти використовується система автоматизації "Тритон", яка була продемонстрована ЕГ під час огляду матеріально-технічних ресурсів. Дана система використовується для формування довідок, заявок, навантаження, надає інформацію про навчальний план, графік навчального процесу, факультативні дисципліни, практичну підготовку. Система дозволяє генерувати усі необхідні здобувачам довідки. Проте ЕГ відмітила, що система відображає лише підсумковий, а не поточний контроль здобувачів. Загалом вивчення документації, перегляд відеоматеріалів і результати інтерв'ювання дозволяють стверджувати, що фінансові, матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання, а також безпеку освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів та викладачів ЗВО.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Здобувачі програми мають вільний доступ до літератури, яка зберігається на факультеті, а також користуються ресурсами Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича. На сайті Бібліотеки є форма для запитів з боку керівників структурних підрозділів для замовлення нової літератури. Закупівля сучасної літератури проводиться 4 рази на рік. Даною опцією користуються ОП історичного факультету університету. Викладач програми Андрій Рукас зазначив, що ОП має хороші партнерські зв'язки з Центром досліджень Голокосту Американського Меморіального Музею Голокосту (Вашингтон, США). У рамках співпраці ОП отримує допомогу у вигляді сучасної літератури з історії Голокосту, тероризму, масових репресій. ОП одержує ряд журналів, зокрема, з історії Румунії (Transylvanian Review та інші). Дана допомога припинилася у 2022 році у зв'язку із повномасштабною війною, проте ОП працює над тим, щоб відновити дану практику. Викладачі ОП зазначили, що сучасну літературу надають часто посольства країн, дослідження яких займається програма. Науково-педагогічні працівники ОП на зустрічі з ЕГ підтвердили, що мають широкий доступ до різноманітних інтернет ресурсів та бібліотечних ресурсів і таким чином забезпечені необхідною літературою та джерелами. Здобувачі програми повідомили, що на сайті кафедри мають змогу отримати доступ до частини матеріалів, які є корисними для вивчення ОК програми. Окрему увагу звернули на можливість користуватися бібліотекою кафедри та ресурсами університетської бібліотеки. Здобувачі повідомили ЕГ, що на запит студентів викладачі можуть надіслати посилання на електронні ресурси чи джерела в електронному форматі. Наукова бібліотека забезпечує безкоштовний доступ до різних баз даних, зокрема Scopus, Web of Science, CUL online, ScienceDirect, EBSCO: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elresurs.php> з Krim Scopus/Web of Science доступ до інших баз даних надається за заявками факультетів та інститутів. Бібліотека використовує можливість тестових доступів до інших баз даних. Заклад розвиває інституційний репозитарій eKNUTSHIR (<https://ir.library.knu.ua/knurepo/>), який розпочав функціонування 2021 року. На даний момент триває наповнення фондів. ЕГ відмітила, що на момент проведення експертизи у фонді кафедри Центрально-Східної Європи розміщено три магістерські роботи. Кожен викладач та здобувач має корпоративну пошту, яка забезпечує доступ до інформаційних систем закладу, у тому числі системи автоматизації "Тритон". Для надання інформації здобувачам ОП та взаємної комунікації також використовуються групи у Telegram, сторінки Facebook та кафедри Історії Центральної та Східної Європи. Здобувачі та НПП також мають можливість безкоштовно друкувати свої наукові публікації у виданнях КНУТШ.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище ЗВО є цілком безпечним для життя та здоров'я здобувачів освіти, що навчаються на ОП. В умовах війни заклад продовжує дистанційне навчання. Учасники освітнього процесу були вакциновані на базі Клініки університету під час пандемії Covid-19, а також отримали бустерні дози вже в час війни. Працівники, здобувачі та викладачі закладу освіти за потреби також можуть користуватися послугами університетської клініки, а в кожному корпусі також діє медичний кабінет, куди за потреби можуть звернутися учасники освітнього процесу. У березні 2023 р. на базі клініки почав функціонувати стаціонарний Пункт незламності. Приміщення, у яких відбувається освітній процес в рамках даної ОП, обладнані укриттями на випадок повітряної тривоги. Під час огляду матеріально-технічного забезпечення ЕГ мала можливість переконатися у наявності вказівників, які ведуть до укриття. Психологічна служба університету надає психологічну підтримку здобувачам, викладачам та працівникам університету. Проводяться індивідуальні онлайн та оффлайн безкоштовні консультації. Також служба забезпечує проведення групових заходів, долучає іноземних фахівців для проведення таких заходів, підвищення кваліфікації психологів закладу тощо. На зустрічі з ЕГ здобувачі освіти зазначили, що періодично відбуваються опитування щодо їхніх потреб. У здобувачів цікавилися, які в них виникали проблеми, чи необхідна їм допомога (зокрема, у здобувачів першого року навчання). Також проводилося опитування щодо проблем, які виникали у зв'язку з дистанційним навчанням, наскільки студенти оцінюють його якість, чи відомо їм до кого звертатися у випадку виникнення різних ситуацій тощо. ЕГ, на підставі опрацьованої інформації та зустрічей, вважає, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час зустрічей з ЕГ здобувачі відзначили високий рівень комунікації адміністрації факультету, гаранта ОП та викладачів із ними, відкритість і готовність надавати необхідні консультації та підтримку. Допомогу здобувачам надає Психологічна служба (<http://www.univ.kiev.ua/en/departments/ps>), яка проводить консультації, тренінги, зустрічі. Відділ сприяння працевлаштуванню студентів (<http://job.univ.kiev.ua/>) проводить щорічний моніторинг запитів здобувачів щодо працевлаштування, очікування від роботодавців, умов роботи. На основі даних опитувань та зворотного зв'язку від роботодавців відділ визначає, які саме заходи необхідно провести, у тому числі щосеместрові Кар'єрні фестивалі. Центр по роботі зі студентами, Центр виховної роботи та куратори забезпечують інформаційну та консультативну підтримку здобувачів. Під час зустрічей ЕГ встановила, що важливою ланкою при комунікації зі здобувачами є куратори. Інститут кураторства забезпечує координацію взаємодії студентів в рамках

академічних груп та зі структурними підрозділами університету. Особливо ефективно проявила себе дана практика за умов дистанційного навчання. Завданнями кураторів є сприяння адаптації здобувачів, ознайомлення з особливостями освітнього процесу, координування взаємодії з іншими структурними підрозділами закладу, сприяння залученості до наукових, культурних та інших заходів, які відбуваються у закладі тощо. Відділ міжнародних зв'язків надає інформацію про академічну мобільність, міжнародні конференції та олімпіади та різноманітні програми обміну (<https://international.knu.ua/>). Відділ академічної мобільності КНУТШ надає ширшу інформацію про програми академічної мобільності, проводить консультації із здобувачами, ознайомлює із необхідними документами (<https://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk>). Органи студентського самоврядування, зокрема студентський парламент КНУ (http://sp.knu.ua/?fbclid=IwAR2cGharInDyKtrp2OIQGNvMEdLU2g_qfvvFoj2JmwBu87WpZTW2FEOrhMA) відповідає за відстоювання прав здобувачів університету, імплементацію їхніх ідей, проєктів та ініціатив, організовує різноманітні заходи, зокрема за інформування здобувачів щодо можливостей отримати соціальну підтримку. Здобувачів першого року навчання ознайомлюють із наявними пільгами, можливостями отримати соціальну стипендію. Здобувачі освіти, які потребують соціальну підтримку та допомогу можуть звернутися з відповідними запитами до студентської профспілки. Представниця Ради молодих вчених на зустрічі з ЕГ підтвердила, що здобувачі, які мають науковий доробок та відповідні здобутки можуть отримати додаткові стипендії як державні так і від різних фондів. Інформування здобувачів щодо таких можливостей здійснюється через студентське самоврядування та Раду молодих вчених.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час демонстрації матеріально-технічних ресурсів ОП ЕГ переконалася у наявності в приміщеннях, де відбувається освітній процес, ліфту та вказівників зі шрифтом Брайля для осіб з інвалідністю. Здобувачі, які потребують користування даним ліфтом можуть отримати спеціальну перепустку, яка надається за запитом факультету. Можливість брати участь в освітньому процесі дистанційно, а також наявність електронних ресурсів дозволяє забезпечити реалізацію права на освіту особам з особливими освітніми потребами, що навчаються на ОП. Результати опитування здобувачів, проведеного у липні 2021 р. демонструють, що 80% респондентів підтвердили, що викладачі ОП ставляться з розумінням до потреб здобувачів освіти та приділяють спеціальну увагу особам з особливими потребами. У КНУТШ розроблені політики щодо забезпечення достатніх умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Зокрема у червні 2020 р. затверджено Концепцію розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<https://www.knu.ua/pdfs/equal-opportunities/Concept-of-inclusive-education-development.pdf>). В університеті також розроблено «Пам'ятку про правила комунікації із людьми з інвалідністю» (<https://www.knu.ua/pdfs/equal-opportunities/Pamyatka-pro-pravyla-komunikaciyi-iz-lyudmy-z-invalidnistyu.pdf>), яка надає поради щодо правильної організації заходів із врахуванням потреб людей з інвалідністю, правила комунікації та супроводу осіб таких осіб тощо. Зокрема, «Порядок супроводу осіб з інвалідністю» (<https://www.knu.ua/pdfs/equal-opportunities/Poryadok-suprovodu-osib-z-invalidnistyu.pdf>) затверджено у 2019 р.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Вирішення конфліктних ситуацій, зокрема пов'язаних із домаганнями, дискримінацією та корупцією регулюються кількома нормативними документами закладу. А саме: «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ», «Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ», «Порядком запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в КНУТШ». В КНУТШ затверджена «Антикорупційна програма». Дія Антикорупційної програми поширюється на посадових осіб закладу, які відповідно до посадових обов'язків виконують організаційно-розпорядчі або адміністративно-управлінські функції та обов'язки. В університеті діє «Етичний кодекс університетської спільноти». У кодексі визначено етичні принципи, якими керуються працівники закладу, етичні норми діяльності членів університетської спільноти, процедури розгляду порушень та принципи діяльності комісії з етики. «Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУТШ» визначає норми етичної поведінки у діяльності науково-педагогічних працівників та здобувачів, правила листування учасників освітнього процесу, види порушень етичних норм та недотримання репутаційних норм. Органи студентського самоврядування на зустрічі з ЕГ підтвердили, що активно долучені до вирішення конфліктних ситуацій. Проте також зазначили, що випадки конфліктів трапляються доволі рідко. Студентське самоврядування збирає скарги від здобувачів за допомогою анонімної Google форми, проводить відповідне розслідування, бесіди та комунікує з адміністрацією закладу задля подальшого усунення ситуації та її попередження у майбутньому. Представниця студентського парламенту історичного факультету підтвердила, що в основному здобувачі звертаються до органів студентського самоврядування безпосередньо, а не використовують анонімну форму. Під час щорічного опитування здобувачі відповідають на питання «Мені відома процедура своєчасного та оперативного розв'язання спірних питань (зокрема пов'язаних з конфліктами, сексуальними домаганнями, корупцією)». ЕГ мала можливість ознайомитися з результатами опитування, проведеного на програмі у липні 2021 р. За даними опитування більше 53,3% респондентів погодилися із даним твердженням. В закладі освіти діє Постіи на комісія Вченої ради з питань етики (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1073>). На зустрічі ЕГ з науково-педагогічними працівниками ОП був присутній В'ячеслав Мордвінцев, який є членом Вченої ради університету та Головою даної

комісії. При вирішенні конфліктних ситуацій комісія співпрацює із іншими комісіями, зокрема освітньою, науковою та іншими. Дрібні конфлікти між студентами вирішувалися на рівні групи чи кафедри. Здобувачі на зустрічі з ЕГ підкреслили, що із будь-якою проблемою вони можуть звернутися в першу чергу до гаранта освітньої програми і мають для цього необхідні контакти.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Освітнє середовище та матеріальні ресурси цілком задовольняють потреби та інтереси здобувачів освіти. Здобувачі мають доступ до інформаційних ресурсів та інфраструктури, необхідних для забезпечення власних освітніх та наукових інтересів. Здобувачі та науково-педагогічні працівники обізнані з процедурами вирішення конфліктних ситуацій, на ОП є налагоджена належна комунікація між учасниками освітнього процесу. Здобувачі мають можливість отримати необхідні консультації з різних аспектів освітнього процесу, а також скористатися соціальною підтримкою. У закладі створено широку мережу відділів, які надають здобувачам, викладачам та працівникам консультаційну, організаційну та інформаційну підтримку. Саме рівень комунікації адміністрації та викладачів із студентами, на якому наголошували здобувачі та випускники є сильною стороною освітнього середовища на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Здобувачі програми не ознайомлені з можливостями користуватися доступом до наукометричних баз таких як Scopus та Web of Science та інших ресурсів, про які зазначено на сторінці Бібліотеки (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/iir/library/index.php>). ЕГ рекомендує посилити на ОП інформування здобувачів щодо таких можливостей, наявності інституційного репозитарію (eKNUTSHIR). Позитивною практикою для ОП буде також активніше наповнення репозитарію працями науково-педагогічних працівників. ЕГ визначила як недолік даної ОП відсутність спеціалізованої платформи для дистанційного навчання та рекомендує розглянути можливість використання системи Moodle для забезпечення потреб даної ОП.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітнє середовище та матеріальні ресурси ОП відповідають рівню В. Виявлені ЕГ недоліки можуть бути усунуті найближчим часом шляхом посилення поінформованості здобувачів щодо можливості користуватися різноманітними додатковими ресурсами, зокрема наукометричними базами даних. Відсутність спеціалізованої платформи для дистанційного навчання не є критичним зауваженням, оскільки освітній процес супроводжується іншими технічними засобами. Проте впровадження такої системи може лише покращити можливості ОП, особливо в умовах дистанційного освітнього процесу.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Під час проведення експертизи підтверджено дані відомостей СО щодо того, що КНУТШ послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Порядок розроблення, розгляду і затвердження освітніх програм, дотримання принципів та процедур забезпечення якості (моніторинг, оцінювання, внутрішня акредитація, періодичний перегляд, порядок припинення) визначаються “Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” <https://www.knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf> Внесення змін до освітніх програм регулюються пунктом 2.2. даного положення. У закладі також діє «Положення про організацію освітнього процесу» в оновленій редакції від квітня 2022 року: https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf У 2020 році затверджено “Положення про опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників КНУТШ” http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_Oputuvanya_2020.pdf Відповідно до зазначеного документу у закладі проводиться суцільне опитування здобувачів першого року, а також вибіркове опитування студентів 2-4 року навчання та науково-педагогічних працівників задля вивчення різних аспектів життя університету. Опитування

здобувачів окремої ОП та опитування про викладання певної дисципліни здійснюються за розпорядженням декану факультету на прохання гаранта програми. Такі опитування здійснювалися на ОП у липні 2021 р. З результатами опитування можна ознайомитися за посиланням: <https://drive.google.com/file/d/1poT-QeG9mmHkl-R2TaQg8oCGk0z7Au0M/view> Гарант програми також повідомила, що аналогічне опитування було проведене і у 2022 році, проте його результати ще опрацьовуються відповідними структурними підрозділами.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі освіти та студентське самоврядування зазначили на зустріч з ЕГ, що постійно беруть участь у процесі вдосконалення ОП та перебувають у постійному контакті із адміністрацією закладу та факультету щодо даного питання. Представники студентського самоврядування вказали також, що проводять певні соціологічні опитування здобувачів і після цього представляють проекти змін на зустрічах з адміністрацією факультету, гарантами ОП. Водночас під час зустрічі з самоврядуванням студентським зазначено, що Департамент соціологічних досліджень існує в університеті, проте поки не функціонує достатньо активно і більшість локальних опитувань та досліджень здійснюють студентські парламенти факультетів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці активно залучаються до процесу вдосконалення освітньої програми, що було підтверджено на зустрічах ЕГ з гарантом ОП та представниками працедавців. Гарант програми зазначила, що в першу чергу враховувалися побажання інституцій, які виступали як бази практики для здобувачів ОП. Зокрема потенційні роботодавці (у тому числі ГО "Група Стратегічних та Безпекових Студій") запропонували приділяти більше уваги розвитку здатності до критичного аналізу. Богдан Патриляк, заступник директора Національного музею історії України, зазначив, що з кафедрою підтримується активна співпраця та комунікація, зокрема під час проходження практики здобувачами. Юрій Перга, заступник декана факультету соціології і права НТУ України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", який був долучений до перегляду та оновлення ОП, брав участь в засіданнях кафедри, де обговорювалося внесення необхідних змін. Зокрема, за пропозицією Юрія Перги було більше уваги сконцентровано на регіональних особливостях країн Центрально-Східної Європи. також була подана пропозиція більше залучити здобувачів до наукової діяльності, зокрема підготовці грантових заявок, проектів ще з бакалаврського рівня. На засіданні кафедри також був присутній ще один представник роботодавців - Бака Віталій, представник Українського інституту національної пам'яті, який також є випускником кафедри. Під впливом лекцій від роботодавців здобувачі програми більше уваги почали приділяти Балканському регіону, зокрема вивчати мови даних територій.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Збирання, аналіз та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників покладається на адміністрацію факультету та гаранта. Оскільки ОП була започаткована у 2018 р. і перший набір здобувачів відбувся в 2019-2020 академічному році відстеження кар'єрного шляху випускників саме даної ОП не проводилося. Проте кафедра Центральної та Східної Європи підтримує тісний контакт із випускниками попередніх років, що було підтверджено на відкритій зустрічі з ЕГ. На зустрічі з працедавцями були присутні випускники кафедри Юрій Перга, який представляв НТУ України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", Віталій Бака, який представляв Український інститут національної пам'яті та Анатолій Демешук, другий секретар Посольства України в Чорногорії. Варто зауважити, що випускники кафедри долучені також до процесів перегляду ОП через безпосередній контакт та обговорення з гарантом програми та викладачами ОП. Також випускників залучають до обговорень на засіданнях кафедри. В КНУТШ також функціонує Рада роботодавців <https://www.knu-employers-council.com/>

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості КНУТШ виявляє недоліки в освітніх програмах через моніторинг загальноуніверситетського рівня та опитування, які проводяться структурними підрозділами чи безпосередньо програми. Керівниця відділу забезпечення якості освіти зазначила ЕГ, що відділ аналізує виявлені під час опитувань проблеми на рівні цілого університету та не моніторить безпосередньо окремі освітні програми. При виявленні системних проблем у закладі приймаються рішення для їхньої ліквідації. Приклади виявлених проблем: недостатня обізнаність здобувачів щодо можливості обрання дисциплін вільного вибору та участі у забезпеченні якості освіти. Задля вирішення проблеми було проведено ряд тренінгів із студентським самоврядування. Відділ також може

допомогти структурному підрозділу, на якому виявлено системну проблему у її вирішенні. Робота з гарантом окремих ОП здійснюється тоді, коли такі програми значно вирізняються на фоні інших програм закладу. Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень <https://sociology.knu.ua/uk/department/navchalna-laboratoriya-sociologichnyh-ta-osvitnih-doslidzen> проводить опитування щодо якості освітніх програм на факультетах. Керівниця лабораторії також на зустрічі з ЕГ наголосила, що з метою популяризації опитувань були організовані також курси для гарантів та адміністрації щодо того як інформувати здобувачів про опитування та їхню важливість для якості освітнього процесу. Опитування, які проводилися серед здобувачів історичного факультету набирали необхідну кількість респондентів. Останній перегляд ОП відбувся у 2020 р. і внесено зміни, які значною мірою були ініційовані працевдавцями, випускниками та здобувачами ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Згідно з п. 2.2. Внесення змін до освітньої програми “Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” рекомендації органів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти щодо необхідності внесення змін до опису освітньої програми є підставою для перегляду ОП. Акредитація ОП проводиться вперше, проте при розробці програми враховано результати акредитацій інших програм КНУТШ, які відбувалися в 2019-2020 академічному році. Зокрема, у 2020 р. відбулися на факультеті акредитації ОП «Музеєзнавство, пам'яткознавство» магістерського рівня та «Історія та археологія» (доктор філософії). У відомостях СО вказано, що враховано зауваження висловлені при акредитації цих програм і оновлено сайт кафедри. ЕГ констатує, що на сайті кафедри історії Центрально-Східної Європи є вся необхідна для учасників освітнього процесу інформація. Варто зазначити, що заклад освіти ретельно вивчає результати акредитацій освітніх програм, розглядає інформацію на засіданні Вченої ради університету і приймає відповідні рішення щодо вдосконалення освітнього процесу та підвищення якості ОП: <http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2022/11/%D0%A3%D1%85%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%9E%D0%9F-%D0%9A%D0%9D%D0%A3....pdf> ; <http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2021/11/%D0%A3%D0%A5%D0%92%D0%90%D0%9B%D0%90-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC-%D0%A3%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82%D1%83....pdf>

Зокрема було посилено інформаційну роботу з гарантами освітніх програм та керівниками структурних підрозділів щодо концепції забезпечення якості освіти.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ переконалася, що в КНУТШ сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітніх програм, у тому числі програми “Східноєвропейські історичні студії”. Система забезпечення якості освіти та освітнього процесу, передбачена нормативними документами закладу, зокрема “Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” дозволяє забезпечувати належний рівень якості програм при їхній розробці та вдосконаленні, високий рівень викладання, моніторингу якості освіти у закладі. Водночас необхідно зазначити, що головна відповідальність за якість програм та окремих ОК покладається на гаранта та адміністрацію кафедри і факультету, що підтверджує п'ятирівневу систему забезпечення якості продемонстровану у відомостях СО. Для гарантів та керівників структурних підрозділів проводять відповідні тренінги, інформаційні зустрічі тощо. Під час зустрічей ЕГ переконалася також, що усі процедури забезпечення якості освіти на даній ОП дотримуються належним чином. Представники різноманітних структурних підрозділів, здобувачі та науково-педагогічні працівники демонструють широку обізнаність із політиками та процедурами університету. Гарант програми демонструє відповідальне ставлення до розвитку та вдосконалення даної ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильною стороною ОП є широка залученість усіх стейкхолдерів до вдосконалення програми. ЕГ вдалося підтвердити багато випадків врахування пропозицій здобувачів, випускників та працевдавців і внесення відповідних змін в ОП. Адміністрація структурного підрозділу та гарант програми відповідально ставляться до покладених на них обов'язків щодо вдосконалення до розвитку ОП та забезпечення належного рівня якості освіти на програмі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

ЕГ відмітила під час зустрічей та за результатами опрацювання відомостей СО та додаткових матеріалів, що залучення працевластувачів до перегляду ОП відбувається здебільшого на рівні особистих професійних контактів та під час проходження здобувачами практики. Не виявлено ширших обговорень змін, пропозицій із залученням одночасно багатьох представників роботодавців. Рекомендовано також проводити регулярні соціологічні опитування роботодавців щодо очікувань від випускників ОП та змісту самої програми. Оскільки ОП також матиме найближчим часом перших випускників, рекомендовано розробити систему відслідковування їхнього кар'єрного шляху та проведення регулярних опитувань щодо їхньої думки про шляхи вдосконалення ОП. ЕГ також рекомендує обов'язково проводити щосеместрові анонімні опитування щодо якості окремих ОК програми та фахових компетентностей викладачів ОП, оскільки опитування, яке було проведене у січні 2023 р. демонструє, що 25% респондентів відповіли, що вони не задоволені освітньо-організаційним рівнем викладання предметів на ОП. Таким чином, дане питання потребує дослідження проблеми з боку керівництва програми. Водночас ЕГ рекомендує при проведенні локальних опитувань також включати в опитування питання, які передбачають можливість надати розгорнуту відповідь здобувачами.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП відповідає вимогам до Критерію 8. Зазначені вище недоліки не є критичними та можуть бути виправлені найближчим часом гарантом ОП, адміністрацією закладу та факультету.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регламентовані “Статутом Київського національного університету імені Тараса Шевченка <https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>”, “Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf”, “Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>”, Етичним кодексом університетської спільноти <https://www.knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>”, “Порядком вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” <https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>”, “Порядком запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Procedure-for-preventing-discrimination-bullying-gender-based-violence-in-University.pdf>”, “Положенням про гаранта освітньої програми в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” <http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0-%D0%9A%D0%9D%D0%A3%D0%A2%D0%A8.pdf>”, “Правилами внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках Київського національного університету імені Тараса Шевченка” <https://studmisto.knu.ua/management/documents/regulation-documents/257-pravya-vnutrishnoho-rozporiadku> та “Положенням про забезпечення дотримання академічної доброчесності у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-in-University.pdf> Всі вищезгадані документи розміщені на офіційному сайті КНУТШ у розділі Офіційна інформація: <http://www.univ.kiev.ua/ua/official> Під час зустрічі зі здобувачами, науково-педагогічними працівниками ЕГ мала змогу переконатись, що учасники освітнього процесу ознайомлені зі власними правами та обов'язками, процедурами, які діють у закладі.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Третя редакція ОП затверджена Вченою радою від 30.06.2020 та введена в дію наказом ректора від 20.10.2020 р. за №660-32. Проект освітньо-професійної програми ОПП «Східноєвропейські історичні студії» відсутній на офіційному веб-сайті КНУТШ. У ВС подано лінк на Google форму з опитуванням щодо діючої ОП. <https://docs.google.com/forms/d/1yc2s5kz-D5cakTdoHLOsPkMmNfmbEbXUfAhPC63oWJM/edit>

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Кафедра історії Центральної та Східної Європи оприлюднює необхідні компоненти ОП «Східноєвропейські історичні студії» на своєму веб-сайті, на сторінці ОП (<http://www.history.univ.kiev.ua/abituriyentam-2/osvitnij-riven-bakalavr/sxidnoevropejski-istorichni-studi%d1%97/>) та сторінці кафедри (<http://www.history.univ.kiev.ua/ce-europe/>) – вони є взаємопов'язані. Під час зустрічей з учасниками освітнього процесу, ЕГ підтвердили їхню обізнаність щодо оприлюднених на сайті матеріалів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу є чіткими, доступними та зрозумілими; ОП, цілі та програмні результати навчання розміщені у вільному доступі на офіційному веб-сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ЕГ відмітила під час зустрічей та за результатами опрацювання відомостей СО та додаткових матеріалів, що залучення працевластців до перегляду ОП відбувається здебільшого на рівні особистих професійних контактів та під час проходження здобувачами практики. Не виявлено ширших обговорень змін, пропозицій із залученням одночасно багатьох представників роботодавців. Рекомендовано також проводити регулярні соціологічні опитування роботодавців щодо очікувань від випускників ОП та змісту самої програми. Оскільки ОП також матиме найближчим часом перших випускників, рекомендовано розробити систему відслідковування їхнього кар'єрного шляху та проведення регулярних опитувань щодо їхньої думки про шляхи вдосконалення ОП. ЕГ також рекомендує обов'язково проводити щосеместрові анонімні опитування щодо якості окремих ОК програми та фахових компетентностей викладачів ОП, оскільки опитування, яке було проведене у січні 2023 р. (<https://docs.google.com/document/d/1rEfdTNOqmWRZSo-uD1lb3y6V99KLoAnP/edit>) демонструє, що 25% респондентів відповіли, що вони не задоволені освітньо-організаційним рівнем викладання предметів на ОП. Таким чином, дане питання потребує дослідження проблеми з боку керівництва програми. Водночас ЕГ рекомендує при проведенні локальних опитувань також включати в опитування питання, які передбачають можливість надати розгорнуту відповідь здобувачами.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

У КНУТШ та зокрема на ОП «Східноєвропейські історичні студії» сформована належна культура якості. ОП дотримується затверджених у закладі політик та практик щодо залученості учасників освітнього процесу та інших стейкхолдерів до періодичного перегляду програми та її вдосконалення. Гарант ОП та адміністрація факультету враховують пропозиції стейкхолдерів, зокрема здобувачів ОП. Таким чином, ОП відповідає вимогам до Критерію 8, а виявлені недоліки можуть бути ліквідовані найближчим часом.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої

освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Миколенко Дмитро Валерійович

Члени експертної групи

Смирнов Андрій Іванович

Пиріг Маріанна Ігорівна

Герасименко Вікторія Вікторівна